

Thema TIJD

Cursus drie, week vijf

Josée Coenen en Ans Drubbel

d.d. juni 2016

Wat en hoe TIJD MN-n:- HZS: onderwerp 18 Op straat onderwerp 19 Ziek zijn

leerstof			materiaal	
pragmatiek	1 taalfuncties 2 gesprekconventies 3 tekst	0 liedje 3 <i>hij</i>	0 <i>zie onder</i> 1 Prentenboek en WIP 1, <i>Rupsje Nooitgenoeg</i> 3 <i>zie onder</i>	
woordenschat: inhoudswoord	themawoorden: 1 znw., 2 ww. 3 bijv.nw.		1-3 Prentenboek en WIP 1, <i>Rupsje Nooitgenoeg</i>	1 achtergrond-kleuren gebruiken bij afbeeldingen (ZIS); het-woorden (-voorwerpen) 1 stickeren van het-woorden bij HZS, BWB
woordenschat: functiewoord	1 lidwoord 2 voorzetsels van tijd 3 bijw. van tijd: <i>nu, vandaag, gisteren eergisteren</i>		1-3 Prentenboek <i>Rupsje Nooitgenoeg</i> WIP 1, <i>Rupsje Nooitgenoeg</i> 2 DBK blz. 65-66, 122, HZS 18, oef. 22-23 <i>zie onder</i> 3 DBK blz. 65-66, 122, HZS 19, oef. 16-17	1 vingers gebruiken (ZIS)
klankleer	1 klank-letter 2 woordaccent 3 zinsintonatie	2 getallen	2 BWB blz. 105, DBK blz. 82	
vormleer	1 zelfstandig nw. meervoud: -s, -en, 's 2 bijv.nw. verbogen: -e, geen -e 3 vervoeging ww. <i>zijn</i> 4 vervoeging ww. o.v.t.		1. Prentenboek en WIP 1, <i>Rupsje Nooitgenoeg</i> DBK blz.13 <i>zie onder</i> 2 DBK blz.79, Werkblad 13, Prentenboek <i>Rupsje Nooitgenoeg</i> <i>zie onder</i> 3 DBK blz. 45 <i>zie onder</i> 4 DBK blz. 49, 37, Werkblad 6 <i>zie onder</i>	
zinsbouw	1 zinnen maken (met bijvnw.) 2 opbouw zinsdeel (met bijvnw.) 3 zinnen maken (met bep. tijd) 4 opbouw zinsdeel (tijd)		1 DBK 75, 102 e.v. Prentenboek <i>Rupsje Nooitgenoeg</i> <i>zie onder</i> 2 DBK blz. 75, 79 DBK 102 e.v., <i>zie onder</i> Prentenboek <i>Rupsje Nooitgenoeg</i> 3 HZS 18, oef. 20-21, BWB 174-175, DBK 56, 102 e.v. <i>zie onder</i> 4 HZS 19 oef. 22-23, BWB 174-175, DBK 56, 65 102 e.v. 122. <i>zie onder</i>	1, 2,3 strookjes en /of kubussen (ZIS, DBK)

Cursus drie, week vijf

Zie het bestand **inleiding** voor achtergrond en uitgangspunten

Weekrooster week vijf

dag een	dag twee	dag drie	dag vier	dag vijf
liedje WIP Rupsje <i>Nooitgenoeg les een, twee en drie</i> (herh.) woordenschat-inh.w. . znw. , ww., bijv.nw. -functiewoorden . lidw. . vz. van tijd . bijw. van tijd klankleer . woordaccent vormleer . znw. mv. : -s, -en, 's . ww. vervoeging <i>zijn</i>	liedje WIP Rupsje <i>Nooitgenoeg les vier en les vijf</i> (herh.) woordenschat-inh.w. . znw. , ww., bijv.nw. -functiewoorden . lidw. . vz. van tijd . bijw. van tijd klankleer . woordaccent vormleer . bijv.nw. : -e, <i>geen-e</i> zinsbouw . opbouw zinsdeel-znw. bijv.nw.)d	liedje woordenschat-inh.w. . znw. (tijd) -functiewoorden . lidw. . <i>bijw.</i> van tijd: 's <i>morgens</i> . 's <i>middags</i> enz. pragmatiek . tekst vormleer . ww. vervoeging <i>o.v.t.</i> zinsbouw . opbouw zinsdeel-znw/bepaling van tijd . zinnen maken met bep.van tijd	liedje woordenschat -functiewoorden . lidw. . voorzetsels van tijd: <i>op, in, om</i> . bijw. van tijd pragmatiek . tekst vormleer . ww. vervoeging <i>o.v.t.</i> zinsbouw . opbouw zinsdeel-znw/ bepaling van tijd . zinnen maken	liedje woordenschat -functiewoorden . lidw. . bijw. van tijd pragmatiek . tekst . tekst <i>de verkeerde dag</i> vormleer . ww. vervoeging <i>o.v.t.</i> zinsbouw . opbouw zinsdeel-znw/ bepaling van tijd . zinnen maken.

Gebruikte verwijzingen

MN-n	= <i>Mondeling Nederlands nieuw</i>
HZS	= <i>Horen zien en schrijven</i>
PB 1, PB 2	= Praatboek 1 en Praatboek 2 van <i>Van horen en zeggen</i> ¹ + cd's
TB	= Tekstboek <i>Van horen en zeggen</i> , met tekst liedjes en dialogen
DBK	= <i>De bovenkamer</i> , opzoekboek en strookjes
DBK- H	= <i>De bovenkamer</i> , Handleiding, cd- Werkbl= Werkblad
BWB	= <i>Beeldwoordenboek</i>
VHEZ	= <i>Van horen en zeggen</i>
WIP	= <i>Woorden in prenten</i> , deel 1 en deel 2 (+cd's)
ZIS	= <i>Zien is snappen</i> (+cd)
ZMN	= <i>Zeg maar na</i> , uitspraakcahier bij <i>Horen zien en schrijven</i>

¹ De praatboeken van *Van horen en zeggen* zijn opnieuw gedrukt. U kunt deze via **contact** op de website bestellen. Prijs: 15,00 euro per stuk.

Liedje dag een t/m dag vijf

Benodigdheden

- bijlage

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'We zingen vandaag het liedje *Altijd is Kortjakje ziek...* .²

Altijd is Kortjakje ziek,
midden in de week, maar zondags niet.
Zondags gaat zij naar de kerk
met een boek vol zilverwerk.
Altijd is Kortjakje ziek,
midden in de week, maar zondags niet.

² Uit: *Liedjes met een hoepeltje erom*. Samenstellers: Joke Linders & Toin Duijx Houten, Van Holkema & Warendorf, 1994

Uit: H.Borstlap, *Tussen Keulen en Parijs*. Lemniscaat, Rotterdam, 1977

Woordenschat dag een en dag twee

Benodigdheden

- Woorden in prenten, deel 1, *Rupsje Nooitgenoeg*, les een – drie (dag een)
- Woorden in prenten, deel 1, *Rupsje Nooitgenoeg*, les vier – vijf (dag twee)
- Woorden in prenten deel 1, deel 1, *Rupsje Nooitgenoeg*: allerlei materialen
- Woorden in prenten, cd 1.
- Prentenboek *Rupsje Nooitgenoeg*
- HZS 19, oef. 16 en 17 (bijw. van tijd)

Extra Hoe te oefenen?

Benodigdheden

- platen van het prentenboek
- leerlingen zitten in een kring en hebben allemaal een plaat.

Hoe aan te bieden?

(doel) 'We oefenen woorden.'

(instructiezin:) 'Kijk op je plaat. Zie je een (*aardbei*, *rups*)? Dan ga je staan.'

Dan (nieuwe instructiezin:) 'Geef je plaat door.'

- Opnieuw vraagt u: 'Zie je een (*aardbei*, *rups*) op je plaat? Ga dan staan.' Eventueel nog een keer hetzelfde woord herhalen en de plaat door laten geven. Dan een ander woord kiezen.
- En: 'Zie je iets (*zoets/zuurs*) op je plaat? Ga dan staan.' Als er een paar staan, dan de instructiezin: 'Loop naar de lege stoel.' en (dan aan iedereen:) 'Geef nu allemaal de plaat door.' (Zo is er een snelle wisseling van platen.)
- Vervolgens noemt u steeds de namen van dieren of vruchten. U kunt dit verschillende keren herhalen.

Woordenschat dag drie

Zelfstandige naamwoorden (tijd)

Benodigdheden

- BWB blz. 274-275

Hoe aan te bieden?

- LK wijst de afbeelding aan en noemt het woord.

(Doel:) 'Je leert nu woorden voor tijd: (dagen van de week, maanden van het jaar, indeling van de klok, seizoenen).'

(Instructiezin:) '. Dit heet (woord).'

- LK wijst aan en zegt: 'Zeg maar na: (woord).'

Hoe te oefenen?

- **PingPong** (in tweetallen) Leerlingen noemen om de beurt een dag van de week (of de maanden van het jaar).

(Pragmatiek) TEKST dag drie

'Joker'woord *hij*

Benodigdheden

- ZIS blz. 120 e.v.
- DBK blz. 85
- (Tekst cd 2 WIP ongemarkeerde tekst (dag vijf))³
- bijlage 1

Hoe aan te bieden?

- zie ZIS blz. 120 e.v.

Let op: **alle** verwijzingen worden aangegeven op de bijlages. Alleen *hij* oefent u.

(Pragmatiek) TEKST dag vier

'Joker'woord *hij*

Benodigdheden

- ZIS blz. 120 e.v.
- DBK blz. 85
- (Tekst cd 2 WIP ongemarkeerde tekst (dag vijf))
- bijlage 2

Hoe aan te bieden?

- zie ZIS blz. 120 e.v.

(Pragmatiek) TEKST dag vijf

'Joker'woord *ze* enkelvoud en meervoud

Benodigdheden

- ZIS blz. 120 e.v.
- DBK blz. 85
- Tekst cd 2 WIP ongemarkeerde tekst (dag vijf)

Hoe aan te bieden?

- zie ZIS blz. 120 e.v.

³ E. Carle, *Rupsje Nooitgenoeg* Uitgeverij J.H.Gottmer 1969

Bijlage 1⁴

's Nachts lag er in het maanlicht, een eitje op een blad.

En toen op een mooie zondagmorgen de zon stralend en warm opging, kroop er uit het eitje- knak!- een hongerige rups.

Hij ging op weg om eten te zoeken.

Op maandag at hij zich dwars door een appel heen,
Maar genoeg had hij nog niet.

Op dinsdag at hij zich dwars door twee peren heen,
Maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op woensdag at hij zich dwars door drie pruimen heen,
Maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op donderdag at hij zich dwars door vier aardbeien heen,
maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op vrijdag at hij zich dwars door vijf sinaasappels heen,
Maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op zaterdag at hij zich dwars door een stuk chocoladetaart, een ijsje, een zure bom, een plak kaas, een stuk worst, een lolly, een stuk vruchtencake, een worstje, een taartje en een stuk meloen.
Die avond had hij pijn in zijn buik.

De volgende dag was het weer een zondag.

Het rupsje at zich dwars door een groen blaadje heen.
Hij voelde zich nu al veel beter.

Hij had geen honger meer,

Hij had echt genoeg.

Hij was nu ook niet meer klein,

Hij was een grote, dikke rups geworden.

En die grote, dikke rups bouwde een klein huisje voor zichzelf dat cocon genoemd wordt.

Daar bleef hij meer dan twee weken in zitten.

Toen knabbelde hij een gat in de cocon,
Krabbelde naar buiten en...

Was een wonderschone vlinder!

⁴ E. Carle, *Rupsje Nooitgenoeg* Uitgeverij J.H.Gottmer 1969

Bijlage 2⁵

's Nachts lag er in het maanlicht, een eitje op een blad.

En toen op een mooie zondagmorgen de zon stralend en warm opging, kroop er uit het eitje- knak!- een hongerige rups.

Hij ging op weg om eten te zoeken.

Op maandag at hij zich dwars door een appel heen,
Maar genoeg had hij nog niet.

Op dinsdag at hij zich dwars door twee peren heen,
Maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op woensdag at hij zich dwars door drie pruimen heen,
Maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op donderdag at hij zich dwars door vier aardbeien heen,
maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op vrijdag at hij zich dwars door vijf sinaasappels heen,
Maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op zaterdag at hij zich dwars door een stuk chocoladetaart, een ijsje, een zure bom, een plak kaas, een stuk worst, een lolly, een stuk vruchtencake, een worstje, een taartje en een stuk meloen.
Die avond had hij pijn in zijn buik.

De volgende dag was het weer een zondag.
Het rupsje at zich dwars door een groen blaadje heen.
Hij voelde zich nu al veel beter.

Hij had geen honger meer,
Hij had echt genoeg.
Hij was nu ook niet meer klein,
Hij was een grote, dikke rups geworden.

En die grote, dikke rups bouwde een klein huisje voor zichzelf, dat cocon genoemd wordt.

Daar bleef hij meer dan twee weken in zitten.
Toen knabbelde hij een gat in de cocon,
Krabbelde naar buiten en...

Was een wonderschone vlinder!

⁵ E. Carle, *Rupsje Nooitgenoeg* Uitgeverij J.H.Gottmer 1969

(Pragmatiek) TEKST dag vijf

Benodigdheden

- Zie bijlage.

Werkwijze

- Laat de leerlingen de plaatjes uit de bijlage uitknippen en in de juiste volgorde op een blad plakken.
- Laat de leerlingen in tweetallen hun volgorde vergelijken.
- Tot slot vertellen de leerlingen (in tweetallen) elkaar hun verhaal.
- U vertelt uiteindelijk de leerlingen: 'Dit verhaal heet *De verkeerde dag*. Welke dag is het? Vertel het aan elkaar.'

De verkeerde dag

Zet de afbeeldingen in de juiste volgorde.

1

2

3

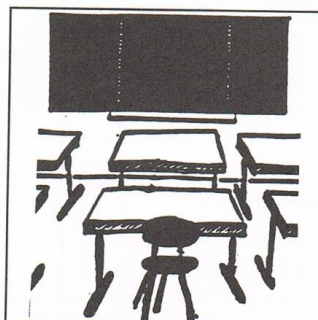
4

5

6

7

64 •• Kopieerbladen NEDERLANDS

© *Joker*, Eerste opvang in de reguliere klas van het basisonderwijs. Werkgroep Anderstalige Nieuwkomers. Steunpunt NT2, Leuven, 1997, blz. 64

KLANKEN dag een

WOORDACCENT Getallen

Benodigdheden

- DBK, blz. 105
- BWB blz. 82

Hoe aan te bieden?

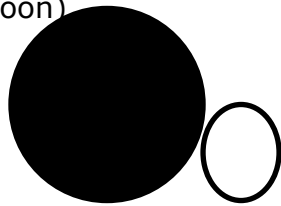
(Doel) 'Je leert vandaag getallen met de juiste klemtoon verstaan en zeggen.'

- Spreek eerst langzaam de getallen uit en trommel hard-zacht de klankgrepen. (Of: neem twee verschillende gebaren: een harde klap op de tafel: *met klemtoon*, klap in je handen voor: *geen klemtoon* Of: een vuist voor *met klemtoon* en open hand met gespreide vingers voor *geen klemtoon*. (In het geval van drie klankgrepen (*rekenboek*): vuist- half geopende hand- geopende hand)

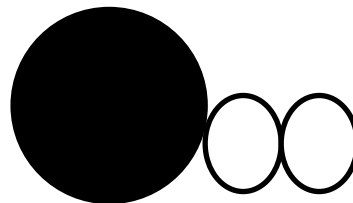
Hoe te oefenen?

(Instructiezin) 'Trommel maar mee.' Of: 'Doe maar mee (gebaren).'

(Instructiezin) 'Zeg maar na.' met de bewegingen (vuist= klemtoon; open hand = geen klemtoon)

der-tien

twee-hon-derd

KLANKEN dag twee

Benodigdheden

- als dag een
- combineer de getallen van de eerste en/of tweede rij met rij drie en/of vier.

Hoe aan te bieden?

(Als dag een, maar let op de uitspraak van bijvoorbeeld 5=vijf (eerste rij) met 70 (tweede rij); hier komt -en- /ən/ tussen: *vijfenzeventig*. Soms spreek je de /n/ ook niet uit.)

Hoe te oefenen?

- als dag een.
- **TweetalCoach** . Laat de leerlingen om de beurt een getal noteren en de ander spreekt dit uit. Is het goed, dan complimenteert de ene leerling de ander. Is het niet juist, dan corrigeert de een de ander en neemt de beurt.

Vormleer dag een

Zelfstandig naamwoord, meervoud **-en** en **-s**, **'s** (herhaling)

Benodigdheden

- Prentenboek *Rupsje Nooitgenoeg*
- ZIS, blz. 72 e.v.
- kaartjes met +/ən/ (roze) en **-en** (zwart): (cd van ZIS)
- kaartjes met +/s/ (roze) en **-s** (zwart)
- DBK, blz. 13

Hoe aan te bieden?

(Doel) 'Je leert woorden voor meer dan één.'

- U legt een hoepel op tafel en legt één voorwerp/afbeelding buiten een hoepel en zegt ;'Dit is een peer.' en dan legt u drie peren in de hoepel en zegt: 'Dit zijn drie peren.' Hetzelfde doet u met andere voorwerpen, die allemaal +/ən/ , -en krijgen (bijvoorbeeld *aardbei*, *zure bom*).

foto's Roel Burgler

(**Let op:** Neemt u een *houten* hoepel voor een neutrale kleur.))

- U zegt nog een keer: 'Dit is één (appel)'. Dan legt u dezelfde afbeeldingen/ voorwerpen in het midden van de hoepel en zegt: ' Dit zijn drie (appels).'
- (U legt een hoepel op tafel en legt één afbeelding/ voorwerp buiten een hoepel. Hetzelfde doet u met andere voorwerpen, die allemaal +/s/ -s , krijgen.

Hoe te oefenen?

- Zie ZIS, blz. 72 e.v.
- **TweetalCoach.** Leerling A wijst een afbeelding in het prentenboek /thematafel 'Eén (naam van voorwerp) en (en wijst aan) twee of drie (voorwerpen).' Is het goed? Dan complimenteert de andere leerling en neemt de beurt.

Vervoeging van hulpwerkwoord *zijn*

Benodigdheden

- DBK blz. 45, het werkwoord *zijn*(o.t.t.)
- DBK blz. 24 (voor de voornaamwoorden)

Hoe te oefenen?

- **BeurtGooi** (Voorbereiding: een papieren bal.) Leerling A noemt een pers.vnw. en gooit/rolt de bal naar Leerling B. Die vult aan met de juiste vervoeging van het werkwoord en de rest van de zin en noemt een ander pers.vnw. en gooit de bal naar Leerling C. Die vult aan en noemt een nieuw persoonlijk voornaamwoord. Enzovoort.

Vormleer dag twee

Bijvoeglijk naamwoord (verbogen): **-e** en **geen -e**

Benodigheden

- Prentenboek Rupsje Nooitgenoeg, blz. 16-17
- DBK 79, punt 1 en 2
- DBK Werkblad 13
- eventueel individueel *het*-woordenschrift (Zie ZIS, blz. 28)

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert iets nieuws over het bijvoeglijk naamwoord.'

(instructiezin): 'Luister maar: een dikke rups maar een groen blaadje.'

Hoor je *dikke*? Je hoort wel *groen*, maar niet *groene*.'

Hoe te oefenen?

(doel) 'Je leert zinnen zeggen met *lekker*.'

(instructiezin): 'Zeg maar mee: De lekkere taart, het lekkere ijsje.' Enzovoort. Nu jullie. (Vraag daarna: 'Wat valt op aan het woord *lekker*?' Zie DBK, bladzijde 79, punt 1)

- **PingPong** Om de beurt benoemen de leerlingen de afbeeldingen op blz.

16 en 17 met *de* of *'t* en *lekker*.

•

Hoe te oefenen?

(doel) 'Je leert zinnen zeggen met *lekker*, of *lekkere*.'

(instructiezin): 'Je doet nu hetzelfde maar nu met *'n* (*een*) Zeg maar mee: Een lekkere worst, een lekker ijsje.' Enzovoort. Nu jullie. (Vraag na Ping Pong: 'Wat valt op aan het woord *lekker*?' Zie DBK, bladzijde 79, punt 2)

- **PingPong** Om de beurt benoemen de leerlingen de afbeeldingen op blz. 16 en 17 met *'n* en *lekker*.

Verder verloop

- **TafelRondje** Laat de leerlingen bij een bladzijde uit hun *het*-woordenschrift een bijvoeglijk naamwoord kiezen (bijvoorbeeld *groot* of *gevaarlijk* bij allerlei diernamen) en laat ze deze in een reeks uitspreken: *'t paard*, *'t grote paard*, *'n groot paard*. Enzovoort.

Vormleer dag drie

Vervoeging van werkwoord *o.v.t.*

Benodigdheden

- DBK blz. 59 (betekenis van tijd) en blz. 39 werkwoord A en B.
- DBK blz. 24 (persoonlijke voornaamwoorden)
- aantal gekende regelmatige werkwoorden uit *Rupsje Nooitgenoeg* (voelen, bouwen, wonen, krabbelen, knabbelen)

Hoe te oefenen?

- **BeurtGooi** (Voorbereiding: een papieren bal) Leerling A noemt een pers.vnw. en gooit/rolt de bal naar Leerling B. Die vult aan met de juiste vervoeging van het werkwoord in de o.v.t. en de rest van de zin en noemt een ander pers.vnw. en gooit de bal naar Leerling C. Die vult aan en noemt een nieuw persoonlijk voornaamwoord. Enzovoort.

Vormleer dag vier

Vervoeging van werkwoord *o.v.t.*

Benodigdheden

- DBK blz. 59 (betekenis van tijd) en 39
- DBK werkblad 13
- bijlage vier

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** Leerling A noemt het eerste omcirkelde werkwoord uit Bijlage vier en vult het in de juiste kolom in van het Werkblad en noteert het hele werkwoord. Leerling B controleert. Is het juist? een compliment. Is het niet juist? Dan coacht leerling B leerling A en neemt vervolgens de beurt.
- **PingPong** Om de beurt wijst een leerling een werkwoord uit de tekst aan en zegt het hele werkwoord. Enzovoort.

Vormleer dag vijf

Vervoeging van werkwoord *o.v.t.*

Benodigdheden

- DBK blz. 59 (betekenis van tijd) en 39
- DBK lijst 130

Hoe te oefenen?

- **BeurtGooi** (Voorbereiding: een papieren bal.) Leerling A noemt een pers.vnw. en gooit/rolt de bal naar Leerling B. Die vult aan met de juiste vervoeging van het werkwoord in de o.v.t. en de rest van de zin en noemt een ander pers.vnw. en gooit de bal naar Leerling C. Die vult aan en noemt een nieuw persoonlijk voornaamwoord. Enzovoort.

Tekst van *Rupsje Nooitgenoeg*

's Nachts lag er, in het maanlicht, een eitje op een blad.

En toen op een mooie zondagmorgen de zon stralend en warm opging kroop er uit het eitje- knak!- een hongerige rups.

Hij ging op weg om eten te zoeken.

Op maandag at hij zich dwars door een appel heen,
Maar genoeg had hij nog niet.

Op dinsdag at hij zich dwars door twee peren heen,
Maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op woensdag at hij zich dwars door drie pruimen heen,
Maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op donderdag at hij zich dwars door vier aardbeien heen,
maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op vrijdag at hij zich dwars door vijf sinaasappels heen,
Maar genoeg had hij nog altijd niet.

Op zaterdag at hij zich dwars door een stuk chocoladetaart, een ijsje, een zure bom, een plak kaas, een stuk worst, een lolly, een stuk vruchtencake, een worstje, een taartje en een stuk meloen.
Die avond had hij pijn in zijn buik.

De volgende dag was het weer een zondag.
Het rupsje at zich dwars door een groen blaadje heen.
Hij voelde zich nu al veel beter.

Hij had geen honger meer,
Hij had echt genoeg.
Hij was nu ook niet meer klein,
Hij was een grote, dikke rups geworden.

En die grote, dikke rups bouwde een klein huisje voor zichzelf, dat cocon genoemd wordt.
Daar bleef hij meer dan twee weken in zitten.
Toen knabbelde hij een gat in de cocon,
Krabbelde naar buiten en...

Was een wonderschone vlinder!

⁶ E. Carle, *Rupsje Nooitgenoeg* Uitgeverij J.H.Gottmer 1969

Zinsbouw dag twee

Zinnen maken (met bijv. nw.) en opbouw zinsdeel

Benodigdheden

- Prentenboek *Rupsje Nooitgenoeg*
- WIP, deel 1 *Rupsje Nooitgenoeg*
- DBK blz. 45, het werkwoord *zijn* (o.t.t.)
- DBK blz. 24 (voor de voornaamwoorden)
- vruchten en dieren
- DBK, blz. 102, 111
- DBK strookjes geel, bruin, rood, groen, paars; en strookjes lidwoord, bijvoeglijk naamwoord, zelfstandig naamwoord
- de geleerde bijvoeglijke naamwoorden

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin.'

- LK wijst op een vrucht en de tekening en zegt: 'De (sinaasappel) (bruin strookje is (rood strookje) sappig (groen strookje). Of met de strookjes voor het naamwoordelijke gezegde. Zie foto in bijlage vijf)
- Daarna: 'De sinaasappel ligt in de mand.' (bruin-rood-paars).
- U zegt: 'De sappige sinaasappel ligt in de mand.' en u legt de verticale strookjes onder het bruine zinsdeel.

(Zie bijlage vijf voor de foto's.)

Hoe te oefenen?

(instructiezin): 'Nu maken jullie een zin.'

- **TweePraat** Om de beurt wijzen de leerlingen op hun tekening en 'zeggen' eerst de zin.
- **TweePraat** Om de beurt wijzen de leerlingen op hun tekening en 'zeggen' eerst de zin (*De sinaasappel ligt in de mand*) en leggen de strookjes neer.
- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op zijn tekening en legt eerst de zinsdeelstrookjes neer en zegt de zin. Daarna maakt de andere de nieuwe zin en legt de woordstrookjes neer. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. Doet u het een keer voor.

de sinaasappel

is

sappig

Zinsbouw dag drie, vier en vijf

Zinnen maken met (bepaling van tijd): *op* (dag)

Benodigdheden

- HZS 18, oef. 20-21
- DBK 56, 65, 102-103, 122
- DBK strookjes
- Prentenboek *Rupsje Nooitgenoeg* of episodebladen zonder de tekst.

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken met *wanneer?*.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *wanneer?*.'

- LK wijst op een afbeelding van het prentenboek en zegt: Op maandag (legt oranje strookje neer) eet (legt rode strookje) de rups (legt bruine strookje neer) een appel (legt bruine kubus neer). 'Nu maken jullie een zin.'
- Om de beurt wijzen de leerlingen op de rups met het bijbehorende plaatje en leggen de zin en zeggen de zin.

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de afbeelding uit het prentenboek en legt vervolgens de strookjes neer en zegt de zin. De andere leerling legt. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. De LK doet het een keertje voor.
- Idem bij de oefening uit HZS.

Op maandag
Op dinsdag

eet
eet

de rups
de rups

een appel.
twee peren.

Zinsbouw dag vier

Zinnen maken met (bepaling van tijd): *in* (maand)

Benodigdheden

- DBK 58, 102-103
- DBK strookjes
- BWB blz. 274

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken met *wanneer?*.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *in januari* (of andere maanden).'

- LK wijst op een afbeelding van het beeldwoordenboek en zegt: 'In januari schaats ik' (oranje-rood-geel). 'Nu maken jullie een zin.'
- Om de beurt wijzen de leerlingen op een maand en leggen de zin en zeggen de zin.

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de afbeelding uit het beeldwoordenboek en legt vervolgens de strookjes neer en zegt de zin. De andere leerling legt. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. De LK doet het een keertje voor.

Zinsbouw dag vijf

Zinnen maken met (bepaling van tijd): *om* (uur)

Benodigdheden

- DBK 58, 66, 102-103
- DBK strookjes
- BWB blz. 275

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken met *wanneer?*.'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met *om drie uur* (of andere tijd).'

- LK wijst op een afbeelding van het beeldwoordenboek en zegt: 'Om een uur gaan we naar huis' (oranje-rood-geel-paars). 'Nu maken jullie een zin.'
- Om de beurt wijzen de leerlingen op een tijd en leggen de zin en zeggen de zin.

Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt wijst een leerling op de afbeelding uit het beeldwoordenboek of de klok en legt vervolgens de strookjes neer en zegt de zin. De andere leerling legt. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. De LK doet het een keertje voor.

Zinsbouw dag drie, vier en vijf

Zinnen maken- opbouw bepaling van tijd

Benodigdheden

- DBK 65-66, 122
- DBK strookjes
- BWB blz. 274 -275
- HZS 18, oef. 22-23 (voorzetsels van tijd) (dag drie)
- HZS 18, oef. 20-21 (bijwoorden van tijd) (dag vier)
- HZS 19, oef. 16-17 (bijwoorden van tijd)(dag vijf)

Hoe aan te bieden?

(doel) 'Je leert zinnen maken met 's ochtens, 's middags (enzovoort) voor *wanneer?*'

(instructiezin): 'Ik maak een zin met 's ochtens, 's middags (enzovoort) *wanneer?*'

- Zie HZS)
- LK legt de zinsdelenstrookjes neer bij de zinnen uit HZS.
- Vervolgens legt de LK de woordstrookjes verticaal neer. (zie de foto's)

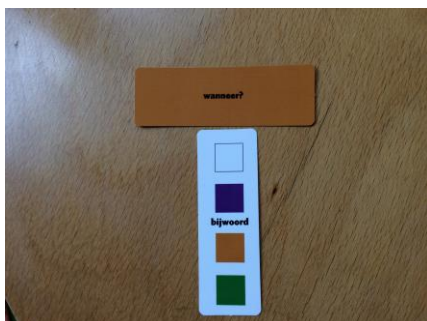
Hoe te oefenen?

- **TweetalCoach** (in tweetallen) Om de beurt legt de ene leerling de zinsdeelstrookjes neer bij zinnen uit de HZS- oefening en vervolgens legt de andere leerling het juiste woordkaartje eronder. Is het goed? Dan zegt de leerling: 'goed'. De LK doet het een keertje voor.

Zinsbouw dag vier en vijf

(zoals dag drie, maar dan met de andere oefeningen uit HZS)

(zie de foto's)

's ochtends (nu, vandaag)

in de ochtend, in de maand mei

om twaalf uur

of:

om twaalf uur

in mei (juni, juli)

N.B. U kunt de woordkaartjes er in zijn geheel onder het zinsdeel leggen. Dan kunnen de kinderen het symbool steeds aanwijzen. U kunt de leerlingen ook erop wijzen om een beetje te schuiven met de woordkaartjes. Zoals de bovenste, rechter foto laat zien.